

کارفرما

«حقوق، وظایف، تکالیف»

(در حوزه قوانین و مقررات کار و تأمین اجتماعی)

تألیف و تدوین

علیرضا حسینی

کارشناس رسمی دادگستری رشته روابط کار و کارگری

و

مدرس دانشگاه‌های علمی و کاربردی

انتشارات مجل

پیشگفتار

سازمان تأمین اجتماعی یک سازمان بیمه‌گر اجتماعی است که مأموریت اصلی آن پوشش کارگران حقوق‌بگیر به صورت اجباری و صاحبان مشاغل و حرف به صورت اختیاری است. اصول و مبانی بیمه‌گری این سازمان به نحوی تنظیم شده که بین اهداف اصلی آن با اهداف کلان نظام اقتصادی کشور همسویی کامل وجود دارد از یک سو رونق فعالیت‌های تولیدی و صنعتی موجب افزایش جمعیت تحت پوشش بیمه و تقویت منابع مالی این سازمان می‌شود و از سوی دیگر پوشش بیمه‌ای کارگران به افزایش اطمینان خاطر، ایجاد امنیت روحی و سلامت جسمی و در نهایت ارتقای بهره‌وری نیروی کار منجر می‌گردد. همچنین همه عوامل که فعالیت‌های اقتصادی و صنعتی را تحت تأثیر قرار دهد بر منابع و مصارف سازمان تأمین اجتماعی نیز اثرگذار است از جمله این عوامل می‌توان به بحران بیکاری، افزایش نرخ سالمندی، بی‌ثباتی در فعالیت‌های اقتصادی، افزایش حوادث و سوانح در کشور و رشد روزافزون هزینه‌های درمان اشاره کرد.

ارزشیابی خدمات تأمین اجتماعی باید مورد توجه ویژه قرار گیرد و بازخوردهای ناشی از اجرای آن به دقت مورد بررسی قرار گیرد و با توجه به آثاری که بر زندگی ذینفعان دارد و بر پایه آرای آنها مورد اصلاح، تعدیل و تغییر قرار گیرد زیرا قوانین و برنامه‌هایی که بعد از گذشت چندین سال، متناسب با تغییر و تحولات جامعه، مورد ارزشیابی و بازنگری قرار نگیرند و تعدیل و اصلاح نگردند، از اثربخشی لازم برای بهبود وضعیت ذینفعان آن قانون برخوردار نخواهند بود.

در کتاب پیش رو تلاش شده است کلیه قوانین و مقررات مرتبط با موضوعات مندرج در فصول کتاب مورد توجه قرار گیرد تا با از بین رفتن خلاء دسترسی به قوانین و مقررات حوزه کار و تأمین اجتماعی برای کارفرمایان بتوان به بنگاه‌های اقتصادی کمک شایانی نماید.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اراک

فهرست مطالب

مقدمه

تعریف کارفرما

بخش اول: قوانین و مقررات کار ۱

وظایف کارفرما قبل از تأسیس و راه اندازی کارگاه از جهت رعایت نکات حفاظت فنی و بهداشت	
کار.....	۱
وظایف کارفرما در قبال بازرسان کار.....	۷
استخدام نیروی کار.....	۱۱
تکالیف کارفرما جهت تنظیم قرارداد کار.....	۱۳
تعلیق قرارداد کار.....	۱۷
موارد تعلیق.....	۱۸
خاتمه قرارداد کار.....	۲۱
تکلیف کارفرما در جهت چگونگی پرداخت مزد و مزایا.....	۳۱
حمایت از مزد.....	۳۲
زمان و مکان پرداخت مزد.....	۳۴
عدم تبعیض در پرداخت مزد.....	۳۵
مأموریت.....	۳۵
مدت.....	۳۸
نحوه محاسبه فوق العاده نوبت کاری.....	۳۹
اضافه کار (کار اضافی).....	۴۱
تعطیلات و مرخصی ها.....	۴۳
مرخصی.....	۴۵
بازخريد ایام مرخصی استحقاقی.....	۴۶
عیدی و پاداش سالانه کارگران شاغل در کارگاه های مشمول قانون کار.....	۵۰
کمک عائله مندی (حق اولاد).....	۵۳
کمک هزینه مسکن و بن یا مزایای رفاهی و انگیزه های.....	۵۴
تکالیف کارفرما در قبال رفاه کارگران.....	۵۵

۵۹	تکالیف کارفرما در قبال تشکلهای کارگری و کارفرمایی
۶۲	سازمانهای کارفرمایی
۶۵	تکالیف کارفرما در قبال اشتغال اتباع بیگانه
۶۷	بیمه اتباع بیگانه
۷۰	تکالیف کارفرمایان اعزام کننده نیرو به خارج از کشور
۷۳	شمول مدیران عامل، اعضاء هیأت مدیره و سهامداران نسبت به قانون کار و تأمین اجتماعی
۷۶	تکالیف کارفرما در قبال افراد بازنشسته
۷۹	تکالیف کارفرما در قبال کارآموزی و سوادآموزی کارگران
۸۱	تکالیف کارفرما در قبال کارگران زن و نوجوانان
۸۲	شرایط کار زنان
۸۶	تکالیف کارفرما در صورت اختلاف با کارگر
۸۶	انواع دعاوی بین کارفرما و کارگر
۸۹	رسیدگی به اعتراض کارکن دغری (کارگر یا کارفرما) در دیوان عدالت اداری
۹۱	نقش سازش در حل و فصل اختلافات کارگری و کارفرمایی
۹۱	دامنه شمول قانون کار و وظایف کارفرما
۹۹	تکالیف کارفرمایان یا مالکین کارهای ساختمانی در قبال کارگران ساختمانی
۱۰۱	تکلیف کارفرما (مالک یا سرپرست کارگاه ساختمانی)

بخش دوم: قانون و مقررات تأمین اجتماعی ۱۰۵

۱۰۷	تکلیف کارفرما قبل از اشتغال به کار کارگران (بیمه شدگان)
۱۱۱	طرز تنظیم صورت مزد و حقوق و مواقع ارسال آن به سازمان
۱۱۴	تکالیف کارفرما در قبال پرداخت حق بیمه
۱۲۰	نحوه ارسال لیستهای معوق و متمم
۱۲۱	شرایط و نحوه ارسال لیست معوق یا متمم
۱۲۲	نحوه محاسبه جرائم عدم ارسال به موقع لیست و حق بیمه توسط کارفرما
۱۲۳	توصیه به کارفرمایان بدهکار
۱۲۵	ضوابط تقسیط بدهی کارفرمایان
۱۲۶	تکالیف کارفرما در موارد بروز حوادث ناشی از کار
۱۳۲	مشاغل سخت و زیان آور
۱۳۴	تکالیف کارفرما در مشاغل سخت و زیان آور

- ایامی که موجب زایل شدن توالی اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور نمی گردد..... ۱۴۰
- چگونگی ارائه درخواست متقاضیان مشاغل سخت و زیان جهت بازنشستگی..... ۱۴۰
- چگونگی ارائه درخواست اعتراض به آراء کمیته استانی..... ۱۴۱
- تکالیف کارفرما در خصوص قراردادهای پیمانکاری..... ۱۴۲
- طبقه بندی قراردادها..... ۱۴۳
- بخش اول: قراردادهای مشمول ضوابط طرح های عمرانی..... ۱۴۴
- بخش دوم: قراردادهای غیر عمرانی..... ۱۴۴
- نحوه محاسبه حق بیمه..... ۱۴۴
- بخش سوم: موارد خاص قراردادهای غیر عمرانی..... ۱۴۶
- تکالیف کارفرما هنگام نقل و انتقال کارگاه..... ۱۵۳
- تکالیف کارفرما در قبال بدهی اعلام شده از سوی تأمین اجتماعی..... ۱۵۶
- مراجع رسیدگی کننده به اختلافات کارفرمایان و سازمان در مورد حق بیمه و جرائم..... ۱۵۷
- هیأت بدوی تشخیص مطالبات..... ۱۵۸
- هیأت های تجدیدنظر تشخیص مطالبات..... ۱۵۹
- موانع رسیدگی به اعتراض کارفرما..... ۱۶۰
- حقوق کارفرمایان..... ۱۶۴
- پیمان تأمین اجتماعی با کارفرمایان..... ۱۶۶
- منابع و مآخذ..... ۱۶۹

مقدمه

اندیشه تدوین و گردآوری مجموعه حاضر حاصل تجارب عملی اینجانب در هیأت‌های تشخیص مطالبات سازمان تأمین اجتماعی و مراجع حل اختلاف کار که به عنوان عضو یا نماینده در جلسات حضور داشته و مشکلات کارفرمایان را از نزدیک دیده و شنیده‌ام که عمده مشکلات آنها ناشی از ناآگاهی و عدم اطلاع از قوانین کار و تأمین اجتماعی در حوزه کارفرمایی بوده است، همچنین افزایش آمارات کارفرمایان در دوره‌های آموزشی و جلسات با تشکلهای کارفرمایی در خصوص عدم وجود مجموعه‌ای که در آن صرفاً تکالیف و حقوق کارفرما مورد بررسی قرار گرفته شده باشد انگیزه اصلی تدوین این کتاب بود. این کتاب بتواند گام سودمندی در جهت ارتقای آگاهی کارفرمایان محترم بر روی این است که این مجموعه مورد توجه و عنایت کارفرمایان محترم، تشکلهای کارفرمایی، پیمانکاران و سایر متصدیان امر قرار بگیرد.

کتاب حاضر در ابتدا به تعریف کارفرما از دیدگاه‌های مختلف پرداخته و سپس تکالیف کارفرما را در دو بخش مورد بررسی قرار داده است. در بخش اول تکالیف کارفرما در حوزه‌های مختلف در چهارچوب قوانین و مقررات کار این و در بخش دوم تکالیف کارفرما در حوزه‌های مختلف بیمه‌ای در چهارچوب قوانین و مقررات تأمین اجتماعی بصورت ساده و روان تدوین و دسته‌بندی شده است. در این راستا علاوه بر استفاده از قوانین فوق‌الذکر از پرسش و پاسخ‌های مختلف در حوزه روابط کار، آراء مراجع حل اختلاف و دیوان عدالت اداری و سایر منابع معتبر استفاده شده است.

لذا ارائه نقطه‌نظرات و پیشنهادات اصلاحی برای رفع نقایص و کاستی‌های این مجموعه را با جان و دل می‌پذیرم.

در پایان از اعضای محترم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اراک و برادر عزیزم حاج حسن صادقی رئیس اتحادیه پیش‌کسوتان جامعه کارگری و هیأت اجرایی خانه کارگر تشکریات ساه و زرنديه قدردانی می‌نمایم.